

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2020. gada 5. novembrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneši Daiga Rezevska un Jānis Neimanis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..]
(turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 205/2020),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Jūrmalas pilsētas domes 2017. gada 12. janvāra saistošo noteikumu Nr. 1 “Par transportlīdzekļu iebraukšanu īpaša režīma zonā Jūrmalas pilsētas administratīvajā teritorijā” (turpmāk – Noteikumi Nr. 1) 49. punktu redakcijā, kas bija spēkā no 2017. gada 3. februāra līdz 2018. gada 14. decembrim, (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pantam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam.

2. Apstrīdētā norma noteica: “Par šo noteikumu 5. punkta pārkāpšanu uzliek naudas sodu transportlīdzekļa īpašniekam, turētājam vai vadītājam piecdesmit *euro*.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts

pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par pašvaldības saistošo noteikumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt vienīgi tai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Jūrmalas pilsētas pašvaldības policijas inspektors Pieteikuma iesniedzējam sastādīja vairākus administratīvā pārkāpuma protokolus par Noteikumu Nr. 1 5. punkta pārkāpšanu, proti, par iebraukšanu īpaša režīma zonā Jūrmalas pilsētas administratīvajā teritorijā, neiegādājoties caurlaidi. Pamatojoties uz apstrīdēto normu, Pieteikuma iesniedzējam piemērots naudas sods, un viņš uzskata, ka tāpēc ir aizskartas viņa tiesības uz īpašumu. Tādējādi apstrīdētā norma Pieteikuma iesniedzējam ir piemērota, un viņš ir norādījis uz savu Satversmē noteikto pamattiesību iespējamo aizskārumu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī ja personai šādu iespēju nav.

Pieteikuma iesniedzējs lēmumus par soda piemērošanu pārsūdzēja augstākai amatpersonai – Jūrmalas pilsētas pašvaldības policijas priekšniekam, kurš ar (datums) lēmumu (numurs) visus pārsūdzētos lēmumus atstāja negrozītus. Pieteikuma iesniedzējs minēto lēmumu pārsūdzēja tiesā, bet Rīgas rajona tiesa ar (datums) spriedumu atstāja to negrozītu. Savukārt Rīgas apgabaltiesa atteicās ierosināt apelācijas tiesvedību pēc Pieteikuma iesniedzēja apelācijas sūdzības. Šis tiesas lēmums nav pārsūdzams. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis vispārējos tiesību aizsardzības līdzekļus savu tiesību aizsardzībai.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmais teikums nosaka: “Konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.”

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no dienas, kad pieņemts Rīgas apgabaltiesas lēmums, proti, no (datums). Pieteikums Satversmes tiesai nosūtīts 2020. gada 28. septembrī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas pirmajā teikumā noteiktajām prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā ir jānorāda juridiskais pamatojums, proti, jāpamato katras apstrīdētās normas neatbilstība augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 1. pantam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam, jo tajā nepamatoti noteikts fiksēts naudas sods par administratīvā pārkāpuma izdarīšanu. Tiesību normu piemērotājam esot jābūt rīcības brīvībai, nosakot sodu par administratīvo pārkāpumu. Turklāt soda apmērs esot nesamērīgs salīdzinājumā ar faktiski nodarīto

kaitējumu, ja sods tiek piemērots personām, kuras deklarējušas dzīvesvietu Jūrmalā un kurām pienākas caurlaide bez pašvaldības nodevas maksas.

7.1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 1. panta tvērumā ietilpstošajam no demokrātiskas tiesiskas valsts pamatnormas atvasinātajam vispārējam tiesību principam – samērīguma principam.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka samērīguma principa izvērtēšana ir vērsta uz tādām normām, kurās ietverti tiesību ierobežojumi. Samērīguma pārbaudei tiek pakļauts konkrēto tiesību ierobežojums (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 30. marta sprieduma lietā Nr. 2010-60-01 11. punktu*). Tādējādi pamattiesību ierobežojuma atbilstības samērīguma principam izvērtējums nav izdalāms atsevišķi un ir vērtējams, pārbaudot pieteikumā ietverto juridisko pamatojumu par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 105. pantam.

7.2. Pamatojot apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 105. pantam, pieteikuma iesniedzējam nepieciešams norādīt: 1) vai apstrīdētajā normā ir ietverts kāds tiesību ierobežojums; 2) vai šis ierobežojums ir noteikts ar likumu un vai tam ir leģitīms mērķis; 3) vai ierobežojums ir samērīgs ar leģitīmo mērķi (*sal. ar, piemēram, Satversmes tiesas 2009. gada 13. februāra sprieduma lietā Nr. 2008-34-01 17. punktu*). Savukārt, pamatojot apstrīdētajā normā ietvertā pamattiesību ierobežojuma neatbilstību samērīguma principam, pieteikumā jānorāda: 1) vai izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai jeb vai ar izraudzīto līdzekli var sasniegt leģitīmo mērķi; 2) vai šāda rīcība ir nepieciešama jeb vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar indivīda tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) vai ierobežojums ir atbilstošs jeb vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2012. gada 20. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2011-16-01 12. punktu*).

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka likumdevējam attiecībā uz soda piemērošanu ir uzdevums panākt pēc iespējas lielāku tiesiskā regulējuma individualizāciju. Tomēr likumdevējs, izvērtējot visus konkrētās nozares apstākļus, ir tiesīgs noteikt regulējumu, kas nenodrošina absolūtu tiesiskā regulējuma individualizāciju (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 3. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2007-23-01 16.3. punktu*). Likumdevējam ir plaša rīcības brīvība noteikt sodus par konkrētiem

nodarījumiem. Likumdevējs, veidojot sodu politiku, nosaka personas uzvedības ietvarus, tādējādi aizsargājot sabiedrības drošību. Piešķirot plašāku rīcības brīvību tiesību normu piemērotājam, tiek pavērta iespēja individualizēt sodus par konkrētu administratīvo pārkāpumu un varētu tikt sekmēta individuālā taisnīguma panākšana, tomēr atsevišķos gadījumos – tikpat lielā mērā arī tikt apdraudēta tiesību normu piemērošanas vienveidība un šis process padarīts sarežģītāks vai mazāk efektīvs (*sk. Satversmes tiesas 2013. gada 19. novembra sprieduma lietā Nr. 2013-09-01 10. punktu*).

Pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, ka institūcija, kas izdevusi apstrīdēto normu būtu pārkāpusi savu rīcības brīvību un apstrīdētajā normā ietvertais pamattiesību ierobežojums neatbilstu samērīguma principam. Turklāt Pieteikuma iesniedzējs arī norāda uz vairākiem naudas soda piemērošanas aspektiem. Tomēr tiesību normas attiecināšana uz konkrētu gadījumu, pareiza interpretācija un piemērošana konkrētajā gadījumā ir vispārējās jurisdikcijas tiesas kompetencē un Satversmes tiesa nepārvērtē tiesību normu piemērošanas un interpretācijas jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punktu*).

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 205/2020).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Sanita Osipova